

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

СТОМАТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	221 Стоматологія
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Кваліфікація	Доктор філософії з стоматології

Затверджено рішенням вченої ради

Протокол від 31.08.2020 р. № 1

Голова вченої ради

А.В. Васильєв

Суми 2020 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньої програми

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Ради з якості Медичного інституту Сумського державного університету.

Протокол № _____ від _____ 2020 р.

Голова Ради з якості інституту (факультету)

_____
(підпис)

Прімова Л.О.
(прізвище, ініціали)

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Сумського державного університету.

Протокол № _____ від _____ 2020 р.

Голова Ради з якості Сумського державного університету

_____
(підпис)

Карпуша В.Д.
(прізвище, ініціали)

ПЕРЕДМОВА

Державний стандарт вищої освіти відсутній. Відповідає тимчасовому стандарту Сумського державного університету до введення в дію офіційно затвердженого стандарту вищої освіти.

Розроблено робочою проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, шифр та назва наукової спеціальності	Вчене звання (за кафедрою)	Посада та назва підрозділу (за основним місцем роботи)
Керівник робочої проектної групи (гарант освітньої програми): Лахтін Юрій Володимирович	д. мед. н., за спеціальністю стоматологія	професор кафедри стоматології	завідувач кафедри стоматології
Члени робочої проектної групи:	Москаленко Павло Олександрович	к. мед. н., 14.01.22 – стоматологія	доцент кафедри стоматології
	Галич Людмила Вікторівна	к. мед. н., 14.01.22 – стоматологія	-
	Білоконський В'ячеслав Володимирович	-	-
	Трофименко Віктор Юрійович	-	-
	Савченко Володимир Віталійович	к. мед. н., 14.01.22 – стоматологія	-
			аспірант
			аспірант
			директор КНП «Обласна клінічна стоматологічна поліклініка» Сумської обласної ради

Зовнішні рецензенти:

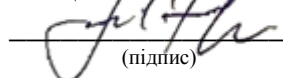
Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, шифр та назва наукової спеціальності	Вчене звання (за кафедрою)	Посада та назва організації (за основним місцем роботи)
Рuzін Геннадій Петрович	д. мед. н., 14.01.22 –стоматологія	професор каф. хірургічної стоматології	Професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Харківського національного медичного університету
Чередніченко Анатолій Іванович	к. мед. н., 14.01.22 –стоматологія	-	завідувач стоматологічного відділення КНП «Сумська обласна клінічна лікарня»
Сміянов Юрій Владиславович	к. мед. н., 14.01.22 –стоматологія	-	завідувач стоматологічного відділення КНП «Міська клінічна стоматологічна поліклініка» СМР

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності _____.

(вказати код та назву спеціальності)

Протокол № 13 від 15. 07. 2020 р.

Голова Експертної ради роботодавців зі спеціальності _____

(підпис)

Сметанін М.О.
(прізвище, ініціали)

Освітня програма переглянута.

Термін перегляду освітньої програми _____ раз на _____ роки.

АКТУАЛІЗОВАНО:			
Дата перегляду освітньої програми			
Підпис			
Прізвище, ім'я, по батькові гаранта освітньої програми			

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського державного університету.

1. Профіль освітньої програми

1.1 Загальна інформація	
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут, кафедра стоматології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Доктор філософії у галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 221 Стоматологія
Офіційна назва освітньої програми	Стоматологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний. Зі строком навчання 4 роки; обсяг освітньо-наукової програми – 60 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Відсутня
Цикл/рівень вищої освіти	НРК України – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістра за спеціальністю 221 Стоматологія або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спеціальністю "Стоматологія"
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01.07.2025 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1882
1.2 Мета освітньої програми	
Програма розроблена відповідно до місії університету, спрямована на забезпечення підготовки висококваліфікованих науковців у сфері науки та практики охорони здоров'я в галузі стоматології, які виявляють лідерські якості, здатні генерувати нові знання, саморозвиватися, оволодівати дослідницькими навичками високого рівня та інноваційними методами наукової і педагогічної діяльності та застосовувати їх на практиці, мають системне мислення та достатній рівень знань для науково-обґрунтованого розв'язання комплексних проблем та проведення оригінальних самостійних наукових досліджень у медицині з дотриманням принципів біоетики та академічної доброчесності.	
1.3 Характеристика освітньої програми	
Предметна область освітньої програми	<p>Об'єкт діяльності: освітньо-наукові компетентності, які формуються шляхом опанування теоретичних засад та проведення відповідно до принципів біоетики, академічної доброчесності фундаментальних та прикладних наукових досліджень у медичній сфері, базуються на сучасних методах діагностики, лікування патологічних процесів чи хвороб щелепно-лицевої ділянки, направлені на досягнення оптимального фізичного, психічного та соціального благополуччя, пошук шляхів подовження тривалості та покращення якості життя.</p> <p>Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати комплексні науково-прикладні задачі та/або проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності в сфері стоматології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та здобуття нових цілісних знань, навичок та вмінь..</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: теоретико-методологічні</p>

	<p>засади дослідження з позиції доказової медицини; поглиблене вивчення спеціальності за напрямком наукового дослідження.</p> <p>Методи, методики та технології: сучасні методи теоретичних, експериментальних та клінічних досліджень у сфері стоматології та суміжних медичних спеціальностей; методи статистичної обробки результатів досліджень та аналіз даних; методи та технології управління науковими проектами; презентація результатів наукових досліджень; захист інтелектуальної власності; методики педагогічної діяльності у вищій школі.</p> <p>Інструментарій та обладнання: сучасне обладнання та програмне забезпечення, що відповідають новітнім міжнародним практикам у галузі стоматології і медицини.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма. Акцент на формуванні здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання, наукові та практичні проблеми зі стоматології з використанням сучасних наукових підходів.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Спеціальна освіта в області охорони здоров'я і стоматології, базується на експериментальних наукових результатах з врахуванням сьогодишнього стану стоматології. Програма сформована як оптимальне поєднання академічних та професійних вимог. Орієнтована на формування у аспірантів компетентностей щодо набуття глибинних знань зі стоматології, володіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, набуття універсальних навичок дослідника та представлення власних результатів досліджень в усній та письмовій формах, зокрема іноземною мовою.</p> <p>Ключові слова: охорона здоров'я, стоматологія, методів діагностики і лікування, наукові дослідження.</p>
Особливості освітньої програми	ОНП реалізується шляхом опанування дисциплін загальної та професійної (фахової) підготовки з врахуванням динаміки регіональних, державних та міжнародних аспектів сучасної теоретичної та клінічної медицини. Програма передбачає проведення власного фундаментального чи прикладного наукового дослідження, практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, враховуючи потреби галузі охорони здоров'я держави, тенденцій сучасного світового розвитку в умовах глобалізації та невирішених епідеміологічних викликів. Дає можливість удосконалювати професійні і соціальні навички під час поєднання навчання з практичною діяльністю у різнопрофільних закладах охорони здоров'я та/або науково-педагогічною роботою у закладі вищої освіти
1.4 Придатність випусників до працевлаштування та подальшого навчання ²⁾	

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Фахівець може займати посади викладача стоматологічних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах освіти, наукових установах (науковий співробітник), лікаря-стоматолога у сфері практичної медицини, керівника з галузі охорони здоров'я в органах державної влади, управління і місцевого самоврядування. Фахівець підготовлений до роботи за КВЕД ДК 009:2010: Секція Q. Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги Розділ 86. Охорона здоров'я Група 86.2 Медицина та стоматологічна практика Клас 86.23 Стоматологічна практика Після закінчення навчання за освітньою-науковою програмою спеціальності «Стоматологія» фахівець здатний виконувати професійну роботу: науковий співробітник (стоматологія) (код КП - 2222.1); лікар-стоматолог (код КП - 2222.2); керівник закладу охорони здоров'я (код КП - 1210.1); викладач університетів та вищих навчальних закладів – (КП - 2310).</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Можливість продовження підготовки на науковому рівні вищої освіти здобуття наукового ступеня доктора наук</p>
<p>1.5 Викладання, навчання та оцінювання ²⁾</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване та міждисциплінарне навчання, електронне навчання в системі Open Course Ware СумДУ, самонавчання з урахуванням принципів академічної свободи з можливістю формування індивідуальної освітньої траєкторії в рамках програм академічної мобільності. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських, інтерактивних практичних занять, наукових дискусій, мозкового штурму, ситуаційного аналізу, проблемно-орієнтованого навчання. Програма передбачає проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази університету та партнерів. Індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником, а також розвиток комунікативних здібностей та удосконалення навичок проведення наукових досліджень шляхом участі в проєктах Наукового товариства студентів, аспірантів та молодих учених університету. Здобувачі проходять педагогічну практику за професійним спрямуванням, беруть участь в освітньому процесі.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>За освітньою програмою передбачено формативне (письмові та усні коментарі й настанови викладачів у процесі навчання, формування навичок самооцінювання, залучення здобувачів до оцінювання роботи один одного) та сумативне (письмові іспити з навчальних дисциплін, оцінювання поточної роботи протягом вивчення окремих освітніх компонентів (письмові есе, презентації наукових досліджень та проєктів, експрес-тестування, написання та прилюдний захист дисертації) оцінювання, що визначає рівень досягнення очікуваних програмних результатів навчання.</p>

1.6 Програмні компетентності (ПК) ²⁾	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної стоматологічної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК02. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК04. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК05. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні ЗК06. Здатність спілкуватися іноземною мовою . ЗК 07. Здатність до підвищення професійної кваліфікації
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини. ФК02. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. ФК03. Здатність представляти та обговорювати результати своєї наукової роботи державною та іноземною мовою в усній та в письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з медицини та стоматології та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел. ФК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти. ФК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. ФК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності. ФК 07. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю.
1.7 Програмні результати навчання (ПРН) ²⁾	

ПРН01. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, концептуалізацію та реалізацію наукових проєктів, управління науковими проєктами, складення пропозицій щодо фінансування досліджень та/або проєктів, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ПРН02. Опанування іноземної мови на рівні достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової діяльності іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних професійних, наукових та навчальних публікацій з відповідної тематики.

ПРН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень.

ПРН04. Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи медико-біологічних досліджень, системне та прикладне програмне забезпечення, новітні практики використання інформаційних систем та комунікації в охороні здоров'я.

ПРН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини з урахуванням сучасних тенденцій, автономності та відповідальності.

ПРН06. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології при викладанні фахових стоматологічних дисциплін, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

ПРН07. Планувати дослідження та проводити його відповідно до принципів біоетики, належної клінічної практики (GMP).

ПРН 08. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

1.8 Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Реалізація освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми забезпечується кадрами високої кваліфікації з науковими ступенями та вченими званнями, активними і визнаними вченими, які публікують свої праці у вітчизняній і зарубіжній науковій пресі, мають відповідну професійну компетентність і досвід в галузі викладання, наукових досліджень і педагогічної діяльності, є учасниками міжнародних проєктів та грантів, проходять міжнародні стажування. Академічна та наукова кваліфікація викладачів підтверджена їх публікаціями (включаючи публікації у виданнях, що обліковуються наукометричними базами Scopus та Web of Science) та відповідними показниками наукової і професійної діяльності. Протягом останніх 5 років науковцями медичного інституту надруковано більше 350 статей, що обліковуються наукометричною базою даних Scopus, 270 - Web of Science та 180 публікацій – одночасно обома базами. Зв'язок з практикою освітньо-наукової програми забезпечується широкою
----------------------	--

	<p>участю фахівців-практиків у педагогічному процесі. Група забезпечення, гарант та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Освітній процес за освітньою програмою здійснюється у спеціалізованих навчальних аудиторіях, обладнаних аудіовізуальною апаратурою і необхідними технічними засобами. Використовуються площі та матеріально-технічне забезпечення всіх кафедр, що беруть участь у забезпеченні освітнього процесу за програмою. Заняття здійснюються у 63 лекційних аудиторіях (від 40 до 192 посадкових місць), 178 аудиторіях для групових занять, 102 навчальних лабораторіях, 78 класах комп'ютерного навчання. Безпосередньо освітній процес зі спеціальності 221 Стоматологія здійснюється у 47 аудиторіях та лабораторіях з мультимедійне обладнанням. Розклад занять для груп здобувачів вищої освіти, у яких наявні особи з обмеженими фізичними можливостями (або освітній процес здійснюється викладачами з інвалідністю), планується лише у тих навчальних корпусах і приміщеннях, які придатні для відповідних категорій осіб. Крім власної інфраструктури та матеріально-технічної бази, у освітньо-науковій діяльності університету активно використовується матеріальна база партнерів університету, на якій розміщені філії кафедр, навчально-наукові та навчальні центри, а також клінічні кафедри Медичного інституту, що дає можливість ефективно поєднувати освітній процес, наукові дослідження та практичну діяльність у відповідних сферах. Крім того, для підготовки здобувачів використовується матеріальна база підприємств, установ та організацій, на яких створені філії та клінічні бази кафедр: КЗ «Сумська міська клінічна стоматологічна поліклініка», ОКЗ «Сумська обласна клінічна стоматологічна поліклініка», ТОВ «Професорська стоматологія», стоматологічний кабінет ЧП Черненко, стоматологічна клініка «ЕстетДент», стоматологічні кабінети Університетської клініки СумДУ, стоматологічні кабінети стоматологічного корпусу СумДУ. В позанавчальний час до послуг здобувачів унікальні в державі Легкоатлетичний манеж та Центр пляжного волейболу, 30 спортивних та тренувальних залів, 2 плавальних та реабілітаційний басейни, 2 обладнаних стадіони та 10 спортивних майданчиків, водновеслувальна та лижна бази, спортивно-оздоровчий табір "Універ". Комп'ютерні класи оснащені ліцензійними операційними системами від Microsoft та пакетами прикладного програмного забезпечення від Microsoft та ін. В освітньому процесі використовуються сучасні інформаційні та комунікаційні технології. Для проведення наукових досліджень здобувачі можуть використовувати науководослідну базу університетської клініки (наказ), центру колективного користування науковим обладнанням МІ СумДУ (наказ про створення № 0284-І від 11.04.2019 р.), центру патоморфологічних досліджень (сертифікат про атестацію № РУ-0213/19 від 15.03.2019 р.), центру молекулярно-генетичних досліджень, лабораторії «Біонаноккомпозит», віварію та центру морфологічних досліджень, україно-шведського дослідницького центру (наказ про створення № 0343-І від 16.04.2020 р.), центру колективного користування обладнанням СумДУ, проблемної лабораторії "Центр соціально-гуманітарних аспектів регіональних</p>

	досліджень", регіонального центру електронної мікроскопії та мас-спектрометрії, науково-навчального центру моделювання у складних системах, начальні-методичного центру Microsoft Imagine Academy, проблемної науково-дослідної лабораторії електронних систем та засобів кодування інформації.
--	---

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Здобувачі, що навчаються за освітньою програмою, та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційний центр, міжвузівську наукову бібліотеку, окремі бібліотеки та бібліотечні пункти при навчально-наукових структурних підрозділах університету. Також діють віртуальні електронні читальні зали. Інформаційні ресурси бібліотеки СумДУ за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у цій галузі. Здобувачі можуть отримати доступ до всіх друкованих видань різними мовами, включаючи монографії, навчальні посібники, підручники, словники тощо. При цьому вони можуть переглядати літературу з використанням традиційних засобів пошуку в бібліотеці або використовувати доступ до Інтернету та баз даних. В університеті добре налагоджена система бібліотечно-інформаційного забезпечення. До усіх складових бібліотечно-інформаційної системи навчально-наукового комплексу університету доступ здійснюється за єдиним читацьким квитком. До послуг читачів 49 бібліотек та бібліотечних пунктів, більшість з яких мають читальні зали, у тому числі обладнані автоматизованими робочими місцями для роботи з матеріалами електронної бібліотеки, електронного репозитарію університету та навчально-науковими інформаційними базами даних. Загальна кількість читальних залів базового закладу вищої освіти становить 21 одиницю. Електронний репозитарій СумДУ, який містить понад 65 тисяч документів, є національним лідером та входить до Топ-350 світового рейтингу Ranking Web of Repositories. Здобувачі вищої освіти за освітньою програмою мають доступ баз даних: Scopus, Web of Science, Springer Nature, USMLE-Rx, Wiley, APA's PyscTherapy, Grammarly, Coursera for Campus, Access Medicine, Wolters Kluwer Health / Ovid, MedOne Plastic Surgery, Academic Search Ultimate (EBSCOhost), eSSUIR, Е-каталог Бібліотеки СумДУ, наукової періодики Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського НАН України, наукової електронної бібліотеки періодичних видань НАН України, WHO, BioMed Central, British Medical Journal (The BMJ), Cochrane Library, eMPendium, FreeBooks4Doctors, FreeMedicalJournals, Wiley Open Access, PubMed Central, PloS, Bookshelf, Child Neurology Society, Hardin MD, Harvard University, MedBioWorld, MedBioWorld, Medknow Publication, MedPix, Nature, National Cancer Institute, Pediatric Neurology Briefs, PracticeUpdate, Royal Society of Chemistry (Королівське хімічне товариство), Academic Journals, Academic Journals Database (Швейцарія), Directory of Open Access Books (DOAB), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Elsevier, Hindawi Publishing Journals, HighWire Press, HINARI, Journals4Free, Open Academic Journals Index (OAJI), Oxford Journals, Google Scholar, Healthline, The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), E-Books Directory, Europe PubMed Central, Crossref, PubMed, Taylor & Francis. Аспіранти також використовують методичний матеріал, підготовлений викладачами, монографії, статті з періодичних видань, статистичні бази даних.

	<p>Методичний та науковий матеріал може надаватись як у друкованому вигляді, так і в електронній формі. Центром науково-технічної і економічної інформації здійснюється організаційна та методична робота у сфері захисту прав інтелектуальної власності, забезпечується можливість патентного пошуку у державній та світових базах даних, проводиться організація оприлюднення результатів наукових досліджень, трансферу технологій, грантової діяльності наукового спрямування. Система електронного навчання забезпечує доступ до матеріалів українською та англійською мовами з дисциплін освітньої програми, віртуальних тренажерів та інтерактивних демонстрацій, тестових завдань та інших навчально-методичних матеріалів e-learning. Для дистанційного доступу до навчально-методичних матеріалів розроблено платформу ОСW СумДУ (платформа дозволяє об'єднати матеріали з дистанційних курсів, конструктор Lectur`ED з можливістю колективної роботи над електронними навчальними ресурсами, матеріали електронного каталогу бібліотеки, репозитарію та посилання на зовнішні навчальні ресурси). Університетом укладено договори з компаніями ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем «Unichesk» та «StrikePlagiarism» відповідно для перевірок кваліфікаційних та наукових робіт. Банк кваліфікаційних робіт формується в університетському репозитарії. Кожне наукове видання університету перед прийняттям публікації до друку здійснює її перевірку на плагіат. Методичний та науковий матеріал періодично оновлюється та адаптується до цілей освітньої програми.</p>
1.9 Академічна мобільність	
Внутрішня академічна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським державним університетом та закладами вищої освіти України
Міжнародна академічна мобільність	На основі двосторонніх договорів між СумДУ та закладами вищої освіти – партнерами зарубіжних країн: Університет Бат Спа (Великобританія, угода про співпрацю 02.09.2015 р.), університет Патрас (Греція, угода про співпрацю 2015 р.), університет м.Кутаїсі (Грузія, угода про співпрацю 10.08.2015 р.), університет м. Фоджа (Італія, угода про співпрацю 01.06.2016 р.), Гімназія Остербюркен (Німеччина, угода про співпрацю 01.01.2018 р.), Університет ім. Адама Міцкевича (Польща, угода про співпрацю 14.06.2017 р.) та ін.)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе, після вивчення курсу української мови та після акредитації освітньо-наукової програми

2. Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів освітньої програми

Код компонента	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4

ОСВІТНЯ СКЛАДОВА			
	Обов'язкові освітні компоненти		
	Цикл загальної підготовки		
ОК 1.	Філософія науки	5	екзамен
ОК 2.	Культура наукової української мови	3	залік
ОК 3.	Методологія та методи наукових досліджень	4	залік
ОК 4.	Інноваційна педагогічна діяльність	3	екзамен
ОК 5.	Управління науковими проектами	4	залік
ОК 6.	Методика підготовки наукових праць	4	залік
ОК 7.	Англійська мова академічного спрямування	6	екзамен
	Цикл професійної підготовки		
ОК 8.	Актуальні питання оперативної та відновлювальної стоматології	6	екзамен
ОК 9.	Сучасні аспекти консервативної стоматології	6	екзамен
	Цикл практичної підготовки		
ОК 10.	Педагогічна практика за професійним спрямуванням	4	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		45	
	Вибіркові компоненти		
ВБ 1	Вибіркові компоненти циклу загальної підготовки (каталог 1)	5*	залік
ВБ 2	Вибіркові компоненти циклу фахової підготовки (каталог 2)	10*	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		60	
НАУКОВА СКЛАДОВА			
Виконання наукового дослідження			

2.2 Наукова складова

Науково-дослідницька робота аспірантів є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні та наукові завдання. Вона здійснюється за індивідуальним планом під керівництвом наукового керівника за підтримки та консультування з боку провідних фахівців, долучених до реалізації освітньо-наукової програми. Елементами наукової складової освітньо-наукової програми аспірантури є:

- складання плану та розробка робочих гіпотез дослідження під науковим керівництвом провідних учених;
- проведення досліджень та апробація отриманих результатів на підприємствах та в організаціях;
- презентація та обов'язкове обговорення результатів досліджень на регулярних наукових семінарах, а також конференціях та інших наукових заходах;
- участь у міжнародних дослідницьких проектах та програмах обміну;
- підготовка та публікація статей у фахових наукових виданнях;
- написання та представлення до захисту дисертації.

Допуском до захисту є наявність достатньої кількості опублікованих наукових праць та повністю виконаний індивідуальний навчальний план. Основним завданням організації діяльності молодих вчених за навчальною програмою «доктор філософії» є створення дослідницької інфраструктури та залучення молодих вчених до виконання фундаментальних та прикладних досліджень. Відповідно до переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок та стратегії

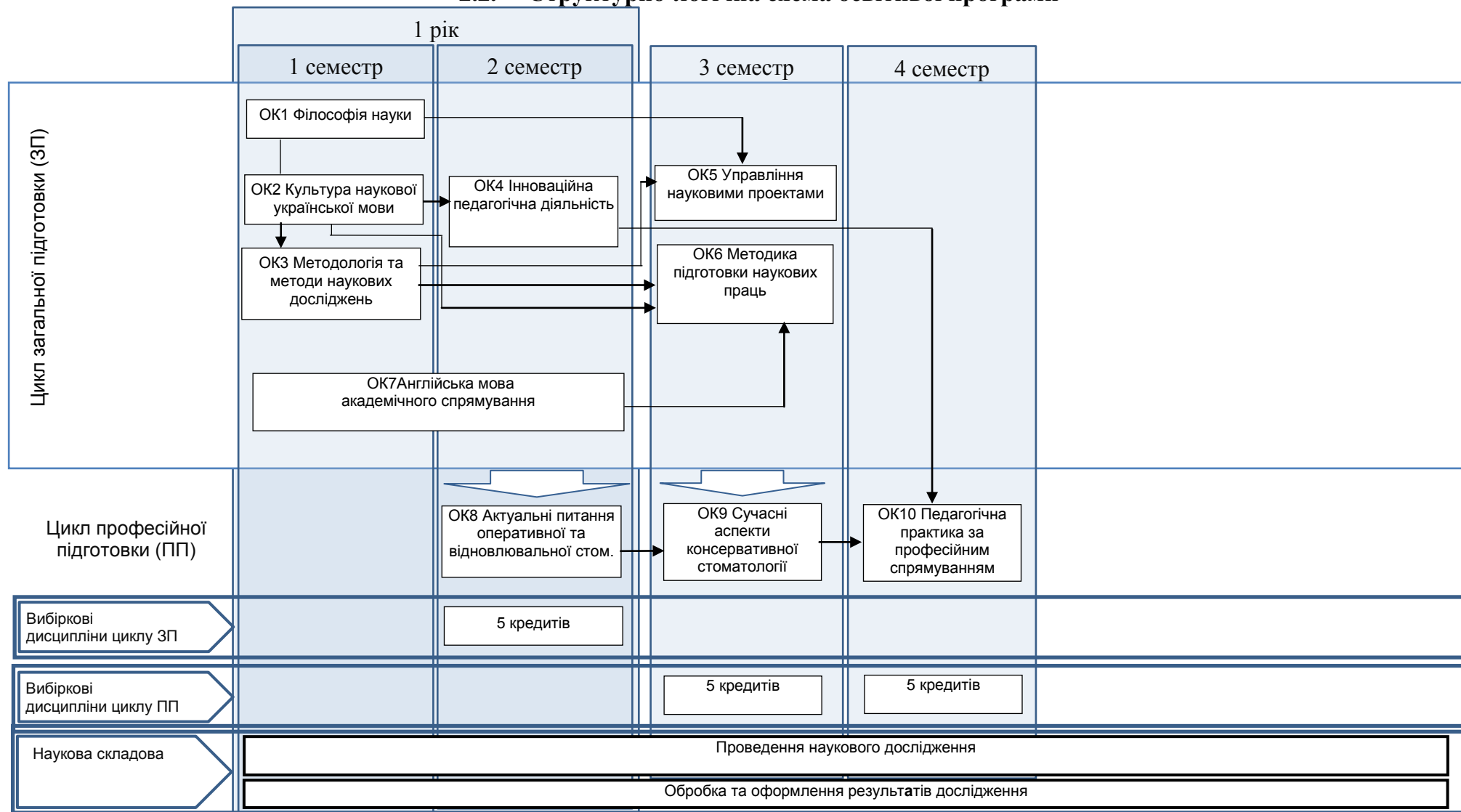
розвитку СумДУ, а також відповідно до потреб світової та вітчизняної науки, за напрямом «Медицина» в СумДУ сформувались наступні напрями наукових досліджень аспірантів: – Фундаментальні проблеми наук про життя та розвиток біотехнологій; – Морфогенез загальнопатологічних процесів: біомінералізація, амілоїдогенез, запалення, проліферативні процеси; – Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; – Індивідуалізація лікування хворих із доброякісними та злоякісними новоутвореннями; – Генетична і регенеративна медицина; – Створення та застосування нанотехнологій і технологій наноматеріалів. Зважаючи на існуючу інфраструктуру, багаторічний досвід наукових шкіл, наявність сучасних лабораторій та центрів, дані напрями є пріоритетними та мають забезпечити зростання якості наукових досліджень, залучення талановитої молоді до наукового процесу а також сприяти зростанню кількості науково-дослідних робіт та грантів.

Наукові напрями «Фундаментальні проблеми наук про життя та розвиток біотехнологій» та «Морфогенез загальнопатологічних процесів: біомінералізація, амілоїдогенез, запалення, проліферативні процеси» сформовані за рахунок численних досліджень наукових шкіл теоретичного напрямку кафедр морфології, патологічної анатомії, фізіології і патофізіології з курсом медичної біології. Основні напрями досліджень – визначення фундаментальних основ біомінералізації, розвитку та особливостей діагностики пухлинних процесів, змін внутрішніх органів за умов впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища, дегідратації та встановлення генетичних особливостей перебігу найпоширеніших захворювань. Зазначений напрям дасть можливість отримати фундаментальні результати, які можна буде використати для розвитку прикладних досліджень. В рамках розвитку даного напрямку планується оновити обладнання існуючих лабораторій та створити нові міжкафедральні наукові центри, що сприятиме збільшенню кількості і зростанню якості заявок для участі аспірантів у міжнародних наукових проектах. Напрями «Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань» та «Індивідуалізація лікування хворих із доброякісними та злоякісними новоутвореннями» розвиваються на основі тісної співпраці клінічних кафедр, в тому числі кафедри стоматології, в рамках співпраці з базовими науковими лабораторіями. Основним завданням в рамках даного напрямку є забезпечення трансферу нових знань в клінічну практику, включаючи впровадження нових методів діагностики та лікування через протоколи МОЗ України. Розробка технології liquid biopsy для діагностики злоякісних новоутворень є найбільш перспективними за даним напрямом і базується на міжкафедральній співпраці з використанням результатів фундаментальних досліджень. Функціонування даних методик забезпечується в умовах науково-клінічної діяльності аспірантів з можливістю обміну теоретичних знань та практичних навичок з колегами провідних Європейських навчальних закладів, клінік та лабораторій. «Створення та застосування нанотехнологій і технологій наноматеріалів» та «Генетична і регенеративна медицина» є провідними міждисциплінарними науковими напрямами, за яким відбувається широка міжнародна кооперація в рамках проектів Горизонт-2020 та чисельних білатеральних програм на наукових договорів за участю як досвідчених науково-педагогічних працівників, так і аспірантів. Лабораторії «Біонаноккомпозит» та «Центр колективного користування науковим обладнанням» забезпечені сучасним аналітичним обладнанням та активно займаються впровадженням технологій тканинної інженерії в рамках даного напрямку в СумДУ. Для забезпечення виконання наукових досліджень за основними науковими напрямами планується розширення можливостей наукових досліджень та диверсифікація джерел їх фінансування, а також стимуляція участі

молодих вчених у конференціях та професійних об'єднаннях. Міжнародна діяльність молодих вчених також є одним з пріоритетних напрямків, що відображається в зростанні кількості довгострокових наукових стажувань здобувачів освіти за програмами HORIZON-2020, ERASMUS+, Era-Net, CRDF, DAAD. Інтеграція молодих вчених в європейський науковий простір відбувається через їх участь у професійних об'єднаннях, в основному за напрямками їх досліджень. Щорічно більше 30 молодих вчених приймають участь в роботі міжнародних та європейських конгресів, в тому числі й за рахунок професійних об'єднань.

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

ДФК – Дисципліни, що забезпечують оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями; ДУНД – Дисципліни, спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника; ДМК – Дисципліни, спрямовані на здобуття мовних компетентностей. Реалізація наукової складової освітньо-наукової програми здійснюється відповідно до індивідуального плану наукової роботи аспіранта

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії захищають дисертації, як правило, у постійно діючій спеціалізованій вченій раді з відповідної спеціальності, яка функціонує у Сумському державному університеті. Вчена рада Сумського державного університету має право подати до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти документи для акредитації спеціалізованої вченої ради, утвореної для проведення разового захисту, або звернутися з відповідним клопотанням до іншого вищого навчального закладу (наукової установи), де функціонує постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері медицини або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає проведення власного оригінального дослідження, результати якого мають наукову новизну та практичну цінність. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Експертна комісія Медичного інституту вивчає питання про наявність або відсутність у ній текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело. З метою забезпечення дотримання етичних та морально-правових принципів проведення науково-дослідних робіт, дисертаційних досліджень та клінічних випробувань лікарських засобів в Медичному інституті СумДУ створено постійно діючу комісію з питань дотримання біоетики при проведенні експериментальних та клінічних досліджень. У своїй діяльності Комісія з біоетики керується принципами сумлінного виконання випробувань і клінічних досліджень (Якісної Клінічної Практики / GCP, Якісної Лабораторної Практики/GLP, Якісної Статистичної Практики /GSP, Якісної Виробничої Практики/GMP) та охорони і гуманного ставлення дослідників до лабораторних тварин відповідно до чинного законодавства, нормативних документів та міжнародних стандартів. Комісія з біоетики надає дозвіл на проведення всіх досліджень та надає оцінку дотримання вимог з біоетики після їх завершення. З метою удосконалення процедури експертизи дисертаційних робіт та НДР, які виконані аспірантами на кафедрах Медичного

	<p>інституту створено постійно діючу комісію з перевірки первинної документації наукових досліджень, за результатами розгляду якої готується акт перевірки первинної документації в якому міститься перелік первинної документації з виконаної дисертаційної роботи (НДР) та її відповідність завданням і обсягу проведеного дослідження. Для проведення попередньої експертизи здобувача ступеня доктора філософії та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів здобувач представляє роботу до прилюдного захисту на засідання апробаційної ради Медичного інституту з попередньої експертизи дисертаційних робіт з клінічної медицини. Дисертаційна робота має бути розміщена на офіційному сайті університету. Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством.</p>
--	---

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Позначки програмних компетентностей та освітніх компонентів	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ЗК 1	+	+		+			+	+	+	+
ЗК 2			+		+			+	+	
ЗК 3			+		+			+	+	
ЗК 4			+		+					
ЗК 5			+		+	+	+			
ЗК 6			+	+	+	+	+			+
ЗК 7								+	+	+
ФК 1	+		+	+	+	+		+	+	+
ФК 2	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ФК 3		+	+		+	+	+	+	+	+
ФК 4				+						+
ФК 5			+		+	+				
ФК 6			+	+	+	+		+	+	
ФК 7								+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми

Позначки програмних результатів навчання та освітніх компонентів	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ПРН 1	+	+	+		+	+	+	+	+	
ПРН 2		+					+			
ПРН 3	+		+		+	+		+	+	
ПРН 4			+		+	+	+	+	+	
ПРН 5			+		+					
ПРН 6				+						+
ПРН 7			+		+			+	+	
ПРН 8										

Завідувач кафедри із спеціальної (фахової)
підготовки _____

(назва кафедри)

(підпис)

Лахтін Ю.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник робочої проектної групи (гарант
освітньої програми) _____

(підпис)

Лахтін Ю.В.
(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи _____

(підпис)

Школьник І.О.
(прізвище та ініціали)